VAKSDAL KOMMUNE

Sekretariat for kontrollutvalet

Saksframlegg

Saksnr:	2022/128-11
Saksbehandlar:	Einar Kåre Ulla

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Vaksdal kommune, Kontrollutvalet	**24/22**	**18.05.2022**

Årsrekneskap og årsmelding for Vaksdal kommune 2021 - Uttale frå kontrollutvalet

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet vedtek uttale om Vaksdal kommune sin årsrekneskap for 2021 som framlagd.
2. På bakgrunn av det som kjem fram i revisjonsrapport nr. 09 for 2021 frå Deloitte AS ber kontrollutvalet om at kommunedirektør kjem i møte 07.09.2021 for å gjere greie for kva som vil bli gjort i høve tilrådingane i rapporten

Saksprotokoll 18.05.2022 - Vaksdal kommune, Kontrollutvalet

Behandling i møte

Økonomisjefen orienterte kontrollutvalet om framlagd rekneskap. Revisor kommenterte utvalde punkt frå revisjonen sitt arbeid. Medlemmane i utvalet fekk svar på sine spørsmål, og vedtok uttalen slik den var framlagd.

Forslag til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak:

1. Kontrollutvalet vedtek uttale om Vaksdal kommune sin årsrekneskap for 2021 som framlagd.
2. På bakgrunn av det som kjem fram i revisjonsrapport nr. 09 for 2021 frå Deloitte AS ber kontrollutvalet om at kommunedirektør kjem i møte 07.09.2021 for å gjere greie for kva som vil bli gjort i høve tilrådingane i rapporten

Samandrag

Føremålet med denne saka er at kontrollutvalet skal gje sin uttale til årsrekneskapen og årsmelding for 2021 for Vaksdal kommune. Uttalen skal følgje saka vidare til kommunestyret via formannskapet.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Einar Kåre Ulla
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

1. Innleiing

Kontrollutvalet har i møte 18.05.2022, behandla utvalet sin uttale til Vaksdal kommune sin årsrekneskap og årsmelding for 2021.

Representantar for administrasjonen og ansvarleg revisor er invitert til møtet for å presenterte årsrekneskapen og årsmeldinga og for å svare på spørsmål.

2. Ansvar for økonomiforvaltninga

Det er kommunestyret sitt ansvar å forvalte kommunen sin økonomi, herunder vedta årsrekneskap og årsmelding, jf. kommunelova § 14-2. Det er videre kommunestyret sitt ansvar å påsjå at økonomiforvaltninga skjer i tråd med lov, forskrift og eigne føresegner. Kommunestyret sitt ansvar for forvaltninga av den økonomiske internkontrollen og økonomiforvaltninga er forsterka gjennom ny kommunelov, jf. mellom anna kommunelova §§ 14-1 og 25-1 og 2.

Med grunnlag i finansielle måltal, skal årsmeldinga gje ei vurdering av om den økonomiske utviklinga og stillinga slik den går fram av årsrekneskapen, er forsvarleg og tek vare på handleevna over tid, jf. kommunelova § 14-7 a-b. Det er ikkje lenger tilstrekkeleg at årsmeldinga berre gjer greie for sentrale resultat frå årsrekneskapen.

3. Føremålet med kontrollutvalet sin uttale

Føremålet med uttalen er at kommunestyret skal få oppsummerande og samla informasjon om at det gjennom året er gjennomført uavhengig kontroll med at krava til årsrekneskap og årsmelding er ivareteke i tråd med lov, forskrift og eigne føresegner. jf. kommunelova §§ 14-1,14-2 og 14-7.

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse til å gje uttale til kommunestyret om årsrekneskapen og årsberetninga, jf. forskrift om kontrollutval og revisjon § 3.

Vurderingar og verknader

4. Grunnlag for uttalen

Grunnlaget for uttalen er dokument og handsamingar som ligg til grunn for utarbeiding av denne saka, slik som:

- Avlagt årsrekneskap frå kommunedirektør, mottatt 04.05.2022, vedlegg 2
- Kommunedirektør si årsmelding, mottatt 04.05.2022, vedlegg 2
- Revisjonsmelding, dagsett 05.04.2022, vedlegg 3
- Revisjonsrapport nr. 9 frå revisor, datert 05.04.2022, vedlegg 4
- Rapport etter etterlevingskontroll med økonomiforvaltninga, datert 12.01.22, vedlegg 5
- Revisor sine orienteringar til kontrollutvalet om revisjonsplanar, oppsummering etter interimsrevisjon og oppsummering etter årsoppgjersrevisjon
- Analyser og vurderingar av den økonomiske stillinga til kommunen

- Gjennomført påsjå-ansvar overfor revisor

I tillegg har ansvarleg revisor og kommunedirektør supplert kontrollutvalet med munnleg informasjon om aktuelle problemstillingar.

5. Vurdering av årsrekneskapen og årsmelding

Revisjonsmelding frå Deloitte AS:

Kommunen sin revisor, Deloitte AS, har lagt fram ei rein revisjonsmelding, vedlegg 3. Her er medtatt at driftsrekneskapen viser eit netto driftsresultat på kr. 15 572 250 i kommunekassa og eit netto driftsresultat i den konsoliderte rekneskapen på kr. 15 535 147. Revisor skriv mellom anna dette i sin konklusjon:

Etter vår meining:

- *oppfyller kommunekassa sin årsrekneskap gjeldande lovkrav og gir i det alt vesentlege ei dekkande framstilling av den finansielle stillinga til kommunekassa per 31. desember 2021, og av resultatet for rekneskapsåret avslutta per denne datoen i samsvar med kommunelova og god kommunal rekneskapsskikk i Noreg.*
- *oppfyller den konsoliderte årsrekneskapen gjeldande lovkrav og gir i det alt vesentlege ei dekkande framstilling av den finansielle stillinga til Vaksdal kommune som økonomisk eining per 31. desember 2021, og av resultatet for rekneskapsåret avslutta per denne datoen i samsvar med kommunelova og god kommunal rekneskapsskikk i Noreg.*

Attestasjonsuttale om etterlevingskontroll

I den nye kommunelova § 24-9 Forenkla etterlevingskontroll med økonomiforvaltninga står dette:

«Regnskapsrevisor skal se etter om kommunens eller fylkeskommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak.

Revisor skal basere oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering, som skal legges fram for kontrollutvalget. Revisor skal innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak, der bruddet er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen.

Revisor skal senest 30. juni avgi en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren, om resultatet av kontrollen.»

På bakgrunn av dette har Deloitte levert «Uavhengig revisor sin attestasjonsuttale om etterleving av avgjerder og vedtak for økonomiforvaltninga», vedlegg 5.

Uttalen handlar om Kontroll av etterleving av kommunelova sine reglar om økonomireglement, herunder at:

- Vaksdal kommune har vedteke eit økonomireglement i samsvar med kommunelova § 14-2 bokstav d)
- Innhaldet i økonomireglementet er tilfredsstillande

Deloitte konkluderer til slutt slik:

«Basert på dei utførte handlingane og innhenta bevis er vi ikkje blitt merksame på tilhøve som gjev oss grunn til å tru at Vaksdal kommune ikkje i det alt vesentlege har etterlevd bestemmelsane i kommunelova knytt til at kommunestyret skal vedta eit økonomireglement.

Kontrollutvalet behandla attestasjonsuttalen 09.02.2022 i sak PS 2/22, og vedtok følgjande:

1. *Kontrollutvalet tek uavhengig revisor sin attestasjonsuttale om etterleving av føresegner*

og vedtak for økonomiforvaltninga til etterretning.

Revisjonsrapport nr. 9 for rekneskapsåret 2021 frå Deloitte AS

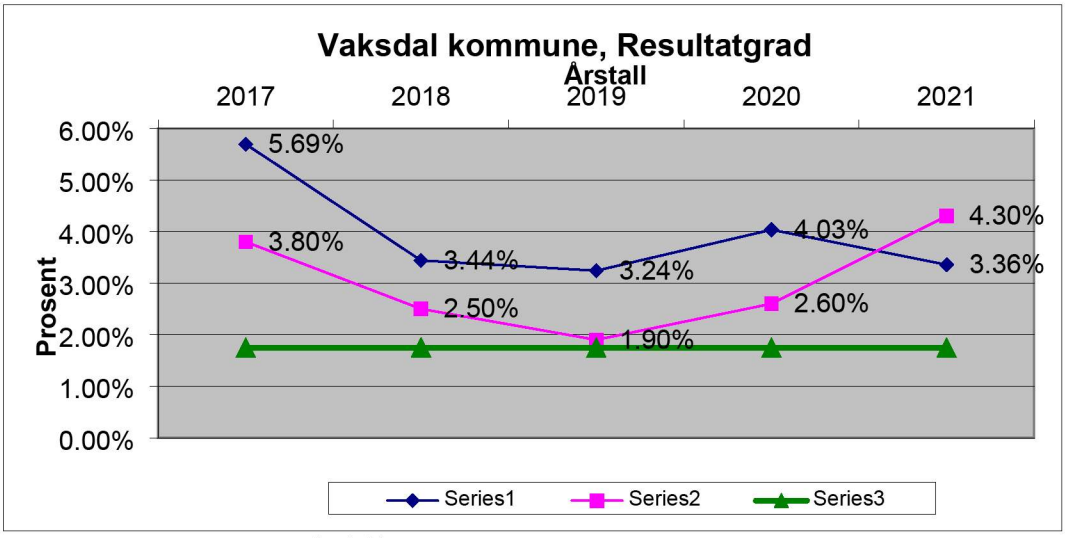
Revisjonsrapport nr. 9 for 2021 frå Deloitte AS til kommunen, inngår også som ein del av saksbehandlinga til rekneskapssaka i kontrollutvalet, vedlegg 4. Revisjonsrapporten skildrar resultatet av nokre utvalde rekneskapsområde der dei har kartlagt og testa vesentlege interne kontrollar. Dette for å identifisere kvar det er størst risiko for feil i rekneskapsrapporteringa. På bakgrunn av denne gjennomgangen har Deloitte AS kome med tilrådingar til kommunen på tilhøve som bør og kan forbetrast.

På bakgrunn av dette bør kontrollutvalet vurdere om dei skal be kommunedirektøren om å komme inn i første møte til hausten for å gjera greie for kva som er/vil verta gjort for å rette opp i desse tilrådingane.

Vurdering av rekneskapen

Netto driftsresultat
Av rekneskapen for 2021 har sekretariatet merka seg at netto driftsresultat er positivt med kr. 15 572 249, dvs. netto resultatgrad på 3,36 % (Sett opp mot sum driftsinntekter). Gjennomsnitt for alle kommunane i Norge ligg ifølge opplysningar fra SSB på netto resultatgrad på 4,30 % i 2021. Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) tilrår at ein over tid bør ha netto resultatgrad på 1,75 % for å ha ei forsvarleg økonomisk drift.

For Vaksdal kommune har netto resultatgrad vore slik dei siste 5 åra: 2017 (5,69 %), 2018 (3,44 %), 2019 (3,24 %), 2020 (4,03 %) og 2021 (3,36 %), sjå graf nedanfor. Som vi ser av desse tala har kommunen eit resultat som i 2021 er positivt, og høgare enn tilrådinga frå TBU, men noko lågare enn gjennomsnittet for kommunane i landet. Netto driftsresultat viser kva ein har igjen etter at alle driftsutgifter, inklusive renter og avdrag er dekka. Driftsresultatet påverkar i stor grad kommunen sin handlefridom og evne til å tåla svingingar i økonomien.

- Serie 1 Vaksdal kommune
- Serie 2 Gjennomsnitt for kommunane i Noreg
- Serie 3 Tilråding frå TBU

Gjeld
Riksrevisjonen la 16.02.2015 fram Dokument 3:5 (2014 – 2015) «Riksrevisjonens undersøkelse av kommunenes låneopptak og gjeldsbelastning». Her er det undersøkt samanhengen mellom høg lånegjeld i kommunane, sum driftsinntekter og disposisjonsfond. Riksrevisjonen tilrår at kommunane ikkje bør ha meir enn 75 % av driftsinntektene i lånegjeld. Ved å nytte Riksrevisjonen si tilnærming kjem ein fram til at Vaksdal kommune i 2021 har ei lånegjeld tilsvarande 100,7 % % av sum driftsinntekter, altså godt over tilrådinga frå Riksrevisjonen. Tilsvarande tall var 46,7 % i 2017, 58,0 % i 2018, 90,1 % i 2019 og 94,2 i 2020. Som vi ser av

desse tala har langsiktig gjeld til kommunen auka kraftig dei siste åra, frå 58 % i 2018 til 100,7 % i 2021.

Kommunen si gjeldsbelastning finn ein ved å sjå på netto rente og avdragsutgifter i prosent av driftsinntektene. Den var i 2021 på 8,42 % mot 6,79 % i 2020. Etter det sekretariatet kan sjå av vedlagde informasjon har Vaksdal kommune ikkje satt eige måltal her, men statsforvaltaren i Nordland meinar dette bør være under 5%.

Det blir tilrådd at kontrollutvalet omtalar dette i sin uttale.

Disposisjonsfond
Saldo på disposisjonsfondet 31.12.2021 er på kr. 100 930 762, som er 21,8 % av driftsinntektene. Riksrevisjonen si tilråding er at dette talet skal vere større enn 5 %.

Likviditet
Vaksdal kommune har god likviditet. Likviditetsgrad 1 er på 5,59 - noko som er langt over tilrådd minimumsnivå på 2. Utviklinga for Vaksdal kommune dei siste åra er slik: 5,51 (2017), 4,41 (2018), 3,88 (2019), 5,45 (2020) og 5,59 (2021).

Oppsummering – vurdering av rekneskapen
Vaksdal kommune har eit positivt driftsresultat, som er monaleg høgare enn tilrådinga frå TBU, men noko lågare enn gjennomsnittet for kommunane i landet. Kommunen har eit solid disposisjonsfond, men lånegjelda har auka kraftig dei siste åra og ligg langt over tilrådinga frå Riksrevisjonen. Det blir rådd til at kontrollutvalet omtalar dette i sin uttale.

Økonomiforvaltning og internkontroll
Vurderinga av økonomiforvaltninga og internkontroll i kommunen byggjer på rapportar frå rekneskapsrevisor, forvaltningsrevisjon og informasjon frå kommunen.

- Det er ikkje avdekka vesentlege svakheiter med dem økonomiske internkontrollen verken gjennom revisor sine rapporteringar gjennom året eller i deira orienteringar til kontrollutvalet.
- Revisor har, ut frå gjennomførde attestasjonshandlingar, stadfesta at budsjettavvik og avvik frå budsjettpremissane er tilfredsstillande forklart i årsmeldinga.
- Revisor har stadfesta at bokføringa i stor grad er i tråd med bokføringsregelverket. Ingen avvik er avdekka eller rapportert.
- Det er i 2021 ikkje gjennomført forvaltningsrevisjon som var retta mot økonomiforvaltninga.

Vurdering av ikkje økonomiske krav i årsmeldinga

Tema	Status	Grunnlag
Er kommunen si måloppnåing og andre ikkje-økonomiske forhold som er av vesentleg verknad for kommunen eller innbyggjarane omtalt i årsmeldinga?	√	Revisjonsmeldinga s.1-2
Er tiltak som er sett i verk og tiltak som er planlagt sett i verk for å sikre ein høg etisk standard omtalt i årsmeldinga?	√	Årsmeldinga side 30, kunne vore meir konkrete med omsyn til tiltak
Er den faktiske tilstanden når det gjeld kjønnslikestilling omtalt i årsmeldinga?	√	Årsmeldinga side 30
Er det omtalt i årsmeldinga kva kommunen gjer for å oppfylle arbeidsgjevar si aktivitetsplikt etter likestillings- og diskrimineringsloven § 26		Dette er ikkje gjort tilstrekkeleg greie for i årsmeldinga, ref. revisjonsrapport 9 - 2021

Vurdering av revisjonen sitt arbeid
Ein viktig del av kontrollutvalet sitt arbeid er påsjå-ansvaret for at rekneskapen vert revidert på

ein trygg måte. Påsjå-ansvaret er følgt opp i tråd med FKT sin rettleiar.

Tema	Status	Vurdering
Kvalifikasjonskrav	√	Viser til avtalen mellom Deloitte og Vaksdal kommune
Vandel	√	Vurdering av vandel i tråd med selskapet sine retningslinjer
Uavhengigheit	√	Behandla 28.09.20 i sak PS 24/20
Kvalitetskontrollsystemet i Deloitte		Deloitte har eige system for kvalitetskontroll kvart 3. år. Utover dette er selskapet underlagt kvalitetskontroll av Finanstilsynet
Planleggingsfasen	√	Behandla 15.09.21 i sak PS 28/21
Interimsrevisjon	√	Behandla 01.12.21 i sak PS 33/21
Årsoppgjersfasen	√	Behandla 18.05.22 pba revisjonen sitt arbeid avlagt april 2022.
Etterlevingskontroll	√	Rapport etter gjennomført etterlevingskontroll er vedlagt saka. Rapporten vart behandla 09.02.22 i sak PS 2/22

Sekretariatet merker seg m.a. følgjande frå kommunedirektøren sin uttale i årsmeldinga:

«*Kommunen fekk eit positivt økonomisk resultat i 2021, med om lag 21 mill. i mindreforbruk. Inntektsutjamning knytt til skatt og rammetilskot gjer at dei frie inntektene veks, og lågt rentenivå bidreg til at kommunen leverer positivt resultat. Men verdijusteringar i finansporteføljen, og rekneskapsføringar innan premieavvik, som skal kostnadsførast i seinare år, gjer også at resultatet er stort. Inntekter frå sentralt hald i samband med korona pandemien gjer at den økonomiske belastninga for kommunen vart noko mindre enn «frykta».*

Dei seinare åra har kommunen gradvis effektivisert og tilpassa drifta til endra rammevilkår. Kommunen har klart å finansiere delar av investeringar med løpande inntekter i staden for låneopptak. Likevel, slik kommunaldirektøren ser framtida, skulle denne delen helst vore større.

Drifta er framleis ikkje i balanse i høve løpande inntekter og det vil vera heilt turvande å tilpasse driftsnivået til inntektsgrunnlaget framover. Sjølv om renta framleis er relativt låg så er det venta at kapitalkostnadane vil stige i åra som kjem. Det vil skape press på tenestene når lånegjelda er stor. Saman med høge investeringar vil dette svekke handlingsrommet og krevje fortsett fokus på omstillingar og måtar å effektivisere drifta på. Kommunen må omstille seg for strammare rammer i siste delen av 2020-talet. Ein slik prosess vert oftast mest målretta om ein startar den før «krybba er tom».»

I tråd med forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3 skal kontrollutvalet uttale seg til kommunestyret om årsrekneskapane og årsberetningane før formannskapet innstiller til vedtak.

Kommunedirektør har lagt fram ei årsmelding som gjev ei god skildring av drifta av kommunen i 2021.

Årsmeldinga frå administrasjonen skal utformast i tråd med kommunelova § 14-7, som lyd m.a. slik:

«Årsberetningene skal redegjøre for

a) forhold som er viktige for å bedømme den økonomiske utviklingen og stillingen, og om den økonomiske utviklingen og stillingen ivaretar den økonomiske handleevnen over tid
b) vesentlige beløpsmessige avvik mellom årsbudsjettet og årsregnskapet, og vesentlige avvik fra kommunestyrets eller fylkestingets premisser for bruken av bevilgningene
c) virksomhetens måloppnåelse og andre ikke-økonomiske forhold som er av vesentlig betydning for kommunen eller fylkeskommunen eller innbyggerne
d) tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre en høy etisk

standard

e) *den faktiske tilstanden når det gjelder kjønnslikestilling*
f) *hva kommunen eller fylkeskommunen gjør for å oppfylle arbeidsgivers aktivitetsplikt etter likestillings- og diskrimineringsloven § 26.»*

Vidare står det dette i kommunlova § 25-2:

«Kommunedirektøren skal rapportere til kommunestyret og fylkestinget om internkontroll og om resultater fra statlig tilsyn minst én gang i året.»

Kommunedirektøren skriv dette i årsmeldinga:

«Frå 2021 trådte endringane om internkontroll i ny kommunelov i kraft. Kommunen held på å bygge opp eit nytt internkontrollsystem i noverande kvalitetssystem slik at internkontrollen blir ein integrert del av dette. Det er forventa at dette vil komme ut i organisasjonen i løpet av sommar/haust 2022. Arbeidet med internkontroll vil bli rapportert på i årsmeldingane frametter.»

Det vert tilrådd at kontrollutvalet denne gongen innarbeider følgjande i sin uttale:

- Netto driftsresultat
- Gjeldsgrad
- Gjeldsbelastning
- Disposisjonsfond
- Talmateriale og uttale frå revisjonsmeldinga og revisjonsrapporten
- Tilhøve om tala i årsmeldinga, jf. kommunelova §§ 14-7 og 25-2

Konklusjon

Vaksdal kommune har i 2021 eit driftsresultat på 3,36 %, eit disposisjonsfond på 21,8 % og ein likviditetsgrad 1 på 5,59, som er monaleg over tilrådde krav. Lånegjelda er på 100,7 % og dermed over tilrådinga frå Riksrevisjonen.

På bakgrunn av det som kjem fram i «Uavhengig revisor sin attestasjonsuttale om etterleving av avgjerder og vedtak for økonomiforvaltninga» og «Revisjonsrapport for regnskapsåret 2021 nr. 9» fra Deloitte, meiner sekretariatet at kontrollutvalet bør be rådmannen om å kome i møte 07.09.2022 for å gjere greie for kva som er/vil bli gjort med tilrådingane i rapportane.

Kontrollutvalet sin uttale og revisjonsmeldinga er to sjølvstendige dokument, som følgjer saka vidare via formannskapet til kommunestyret.